

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Olgou Stránskou ve věci

žalobce: **S. K.**
státní příslušník Ukrajiny
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Petrem Novotným
se sídlem Archangelská 1, Praha

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2018, č. j. OAM-720/ZA-ZA11-P06-2018,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému tlumočnickovi Ing. E. B. soud přiznává odměnu za tlumočení u jednání v délce jedné hodiny částkou 350 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, podanou u Městského soudu v Praze dne 21. 12. 2018 a postoupenou Krajskému soudu v Praze, se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí

žalovaného označeného v záhlaví, jímž žalovaný žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neudělil mezinárodní ochranu.

2. Žalobce nejprve namítal, že žalovaný postupoval při vydání napadeného rozhodnutí v rozporu se zákonem, neboť informace o bezpečnosti ve státě jeho původu, z nichž žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel, nepovažuje za aktuální, protože z podkladů pro vydání rozhodnutí lze mít za prokázané, že v jeho domovské vlasti na Ukrajině v současné době probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt, který nabral na intenzitě v důsledku přímé vojenské konfrontace v Azovském moři.
3. Dále namítal, že je dána důvodná obava, že v případě návratu do vlasti bude reálně ohrožen na svém životě, a to s ohledem na nucený odvod do armády na základě povolávacího rozkazu a následné riziko jeho nasazení do bojových operací.
4. Žalobce taktéž namítl, že zprávy o situaci v zemi původu, které žalovaný shromáždil, se vůbec nevztahují k hrozbě, která spočívá v jeho odvedení do armády a nasazení do bojů na východě Ukrajiny, kde mu hrozí zabití či zranění. Žalovaný si tak neopatřil potřebné doklady, a v důsledku toho nezjistil stav věci v nezbytném rozsahu a bez důvodných pochybností, čímž měl porušit § 50 odst. 2 ve spojení s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
5. Žalovaný se k žalobě vyjádřil tak, že s jejím obsahem nesouhlasí, neboť nedokládá porušení zákonných ustanovení namítaná žalobcem, a navrhl její zamítnutí. Uvedl, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti tvrzené žalobcem a přihlédl k nim. Shromáždil adekvátní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno, přičemž důvody k udělení mezinárodní ochrany neshledal. Poukázal, že žalobce v zemi původu žil na západě Ukrajiny, mimo oblast probíhajícího válečného konfliktu, kde bezpečnostní situace nevykazuje známky bezpečnostních rizik spojených se zhoršenou situací na východě Ukrajiny. Dále uvedl, že žalobce měl k legalizaci svého pobytu s matkou v ČR užít prostředků, které mu nabízí zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). K bezpečnostní situaci způsobenou konfliktem v Azovském moři uvedl, že i když nastal až po vydání napadeného rozhodnutí, lze dojít k závěru, že důsledky takového konfliktu není možno ve vztahu k žalobci pokládat za vážnou újmu. Ukrajinské zavedení stanného práva dle zprávy Human Rights Watch ze dne 27. 11. 2018 neznamená, že příslušná ustanovení smluv o lidských právech jsou pozastavena nebo se neuplatňují, zároveň se stanné právo nevztahuje na Č. oblast, odkud žalobce do ČR přicestoval.
6. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 23. 8. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Do České republiky přicestoval přes Slovensko v dubnu 2018 na základě biometrického pasu. Posledním místem pobytu žalobce na Ukrajině byla obec S. v Č. oblasti. V žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že důvodem pro její podání je skutečnost, že jeho matka má v ČR trvalý pobyt a chce s ní zde žít. Dále sdělil, že na Ukrajině probíhá konflikt s Ruskem, a má obavu, aby nebyl poslán do bojů na východě Ukrajiny.
7. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jenž proběhl dne 28. 8. 2018 v ruském jazyce za přítomnosti tlumočníka, žalobce uvedl, že se obává, že bude poslán do

bojů na východ Ukrajiny, protože tam Vojenská správa posílá každého. Uvedl, že neabsolvoval základní vojenskou službu, neboť do doby než byla tato povinnost zrušena, studoval. Jelikož se objevil konflikt s Ruskou federací, byla tato povinnost opět zavedena a on by se musel podrobit, i když povolávací rozkaz dosud nepřevzal, ač mu je již od roku 2015 doručován. O pokusech s doručením ví z doslechu, kdy poslední pokus měl proběhnout v roce 2017. Doručení povolávacího rozkazu se vyhýbal tím, že jezdil za svoji matkou do ČR, která zde žije na základě povolení k trvalému pobytu. Nastoupit základní vojenskou službu odmítá z důvodu, že nechce zabíjet nevinné lidi, protože od kamaráda, který byl do boje poslán, ví, že po vykonání dvou až třítýdenního výcviku by byl poslán na východ Ukrajiny bojovat, i když výnos prezidenta uvádí, že by na východě země měli působit pouze profesionálové a dobrovolníci. Dále uvedl, že na Ukrajině má bratra, sestru, otce a prarodiče, kteří žijí v obci S., je s nimi v kontaktu. V zemi původu naposledy žil se svým otcem a sourozenci v obci S. a pracoval příležitostně. Uvedl, že cestovní doklad pro opuštění země získal bez problému a samotné vycestování proběhlo bez potíží. Potvrdil, že v ČR mu bylo uděleno správní vyhoštění, avšak jelikož chce zůstat s matkou, nevycestoval, přičemž mu ničeho nebrání v návratu do vlasti. O jiném způsobu legalizace pobytu na území ČR neví. Konflikt s Ruskem se ho jiným než výše uvedeným způsobem nedotýká, nikdy v zemi původu neměl problém s místními státními orgány, ani není trestně stíhán. S matkou chce zůstat a pomáhat ji v případech, kdy se jí přitíží a kdy potřebuje, jinak je jeho matka soběstačná, a chodí do zaměstnání.

8. Ze správního spisu dále vyplývá, že žalovaný pro posouzení žádosti shromáždil jako podklad pro rozhodnutí Výroční zprávu Amnesty International 2017/18 – Stav lidských práv ve světě – Ukrajina, Informaci Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 9. 2018 Ukrajina - Situace v zemi, dále Informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 16. 5. 2018 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických ze dne 20. 4. 2018 o dodržování lidských práv v roce 2017 – Ukrajina, Výnos prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016 a Výroční zprávu Human Rights Watch 2018 ze dne 18. 1. 2018.
9. Dne 26. 11. 2018 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým žalobci mezinárodní ochranu neudělil. V rozhodnutí konstatoval, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné rozhodné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován, proto mu azyl z důvodu dle § 12 písm. a) zákona o azylu neudělil.
10. Žalovaný dále neshledal, že by žalobce v případě návratu do vlasti pociťoval odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Konstatoval, že žalobce neuvedl žádné problémy, které by měl s tamními státními orgány a za důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany označil snahu o legalizaci pobytu v ČR, kde chce žalobce žít se svou matkou, a obavu z odvodu do ukrajinské armády a nasazení do bojových operací na východě Ukrajiny. Co se týká části obavy z odvodu do armády, žalovaný dospěl k závěru, že takové obavy nejsou samy o sobě důvodem pro udělení azylu, zejména pokud se taková povinnost týká všech obyvatel země, a odkázal na judikaturu správních soudů, zejména na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004. Vycházel především z Informace Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 9. 2018 Ukrajina - Situace v zemi, a dospěl k názoru, že vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není kvalifikováno jako trestný čin, odpírání nástupu však již ano,

a v takovém případě hrozí trest odnětí svobody v rozmezí 2 až 5 let. Dále uvedl, že vojáci základní vojenské služby nejsou od podzimu 2014 povolávání do oblasti bojů na východě Ukrajiny a ve spojení s tím, že výnosem prezidenta Ukrajiny ze dne 26. 9. 2016 měli být propuštěni do záloh všichni mobilizovaní vojáci kromě těch, kteří projevíli přání v armádě zůstat, je žalobcová obava a neochota boje proti nevinným lidem nedůvodná a bezpředmětná, přestože v období od března 2014 do června 2015 došlo čtyřikrát k vyhlášení částečné mobilizace. Doplnil, že branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností, kterou uznává Úmluva o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

11. Ke snaze legalizace pobytu žalobcem žalovaný uvedl, že se nejedná o důvod pro udělení azylu, a žádost o mezinárodní ochranu se mu jeví jako účelová snaha o vyhnutí se nucenému vycestování z ČR, zejména z důvodu podání žádosti až v okamžiku, kdy bylo žalobci uloženo správní vyhoštění. Doplnil, že by žalobce mohl svůj pobyt legalizovat prostředky, které mu nabízí zákon o pobytu cizinců. K tvrzení žalobce, že zde musí zůstat s matkou, aby jí poskytoval pomoc v případě zdravotních potíží, žalovaný konstatoval, že je považuje za účelové, neboť sám žalobce uváděl, že jeho matka nepodstupuje žádnou léčbu, je soběstačná a pracuje.
12. Žalovaný se dále zabýval tím, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Zaměřil se na posouzení, zda žalobci v případě návratu do vlasti hrozí nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Konstatoval, že žalobce neměl v zemi původu problémy se státními orgány, nikdy nebyl trestně stíhán, a nebyl vystaven jednání, které by bylo možné považovat za nelidské či ponižující, proto není důvod se domnívat, že by byl takovému jednání podroben po návratu do vlasti. Zopakoval, že vyhýbání se nástupu do vojenské služby, byť by bylo trestné, není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Ani z výpovědí žalobce či zjištění žalovaného nevyplývalo, že by výkon vojenské služby či případné uvěznění za jeho odepření představovalo pro žalobce vážnou újmu. Zároveň žalovaný prokázal, že nic nenásvědčuje tomu, že by žalobce byl v případě svého návratu do vlasti jakkoli postižen za svoji azylovou žádost v zahraničí. Shledal, že v zemi žalobcova původu probíhá vnitřní ozbrojený konflikt pouze v Doněcké a Luhanské oblasti, kde od roku 2017 dochází k porušování příměří. Žalobci ve zbylých částech Ukrajiny, zejména v obci S., kde před vycestováním žil, nehrozí riziko vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti, neboť v takových částech země je situace zcela stabilní. Na závěr konstatoval, že návrat žalobce do vlasti nebude ani v rozporu s mezinárodními závazky ČR a důvody pro udělení azylu či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny neshledal, protože žádnému z rodinných příslušníků žalobců nebyl azyl či doplňková ochrana udělena.
13. Při jednání soudu konaném dne 22. října 2019 žalobce trval na tom, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v rozporu se zákonem. V jeho případě byly splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany, když mu hrozí vážná újma z důvodu svévolného násilí v důsledku vnitrostátního konfliktu. Dlouhodobý konflikt nepříznivě ovlivňuje život ve zbytku Ukrajiny. Vracející se osoby představují nebezpečí pro okolí, jsou to osoby psychicky narušené a násilí si přivykly. Situace na Ukrajině je nadále vážná, pravidelně umírají vojáci i civilisté, situaci komplikují vztahy s Ruskem. Budoucí vývoj je nejistý a za takové situace je návrat žalobce nemožný. Žalovaný se k jednání soudu nedostavil.

14. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 s. ř. s., kterého se tedy neužije.
15. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod.“*
16. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu *„azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“*
17. Podle § 14 zákona o azylu *„jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“*
18. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu *„doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.“*
19. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu *„za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje*
a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,
c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“
20. Žalovaný v části odůvodnění o neudělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, uvedl, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádné rozhodné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjí ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. Žalobce výslovně uvedl, že žádné politické přesvědčení nemá, nikdy nebyl členem

politické strany či organizace, nikdy nebyl politicky aktivní a v průběhu správního řízení nesdělil žádnou skutečnost, z níž by vyplývalo, že by politická práva uplatňoval.

21. Soud přisvědčil žalovanému, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalobce v zemi původu jakýmkoli způsobem uplatňoval svá politická práva a svobody. Ze správního spisu také plyne, že žalobce svoji politickou angažovanost vyloučil v žádosti o mezinárodní ochranu. S ohledem na výše uvedené soud shledává, že žalovaný v souladu se zákonem posoudil veškeré skutečnosti odůvodňující pronásledování za uplatňování politických práv v zemi původu žalobce, které mu byly známy. Jelikož žalobce v zemi původu neuplatňoval politická práva a svobody, nemohl být za jejich uplatňování pronásledován, tudíž podmínky pro udělení azylu z důvodu uvedeným v § 12 písm. a) zákona o azylu nebyly splněny.
22. Pro posouzení neudělení azylu z důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu vzal žalovaný v potaz to, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu z důvodu legalizace pobytu na území ČR, neboť zde chce žít se svoji matkou a obavy z odvodu do ukrajinské armády, kde by mohl být nasazen do bojových operací na východě Ukrajiny. Vycházel z informací, které si v průběhu správního řízení obstaral a dospěl k závěru, že obavy nástupu vojenské služby nejsou samy o sobě důvodem pro udělení azylu, zejména pokud se taková povinnost týká všech obyvatel země, a odkázal na judikaturu správních soudů, zejména na rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004. Ve spojení s tím, že výnosem prezidenta Ukrajiny ze dne 26. 9. 2016 měli být propuštěni do záloh všichni mobilizovaní vojáci kromě těch, kteří projevíli přání v armádě zůstat, je žalobcová obava a neochota boje proti nevinným lidem nedůvodná a bezpředmětná. Doplnil, že branná povinnost je zcela legitimní občanskou povinností.
23. Ke snaze legalizace pobytu žalobcem, žalovaný uvedl, že se nejedná o důvod pro udělení azylu. K tvrzení žalobce, že zde musí zůstat s matkou z důvodu poskytování pomoci v případě zdravotních potíží, žalovaný konstatoval, že je považuje za účelové, neboť sám žalobce uváděl, že jeho matka nepodstupuje žádnou léčbu, je soběstačná a pracuje. Žalovaný se dále vyjádřil ke skutečnosti, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až v situaci, kdy mu bylo uděleno správní vyhoštění. Uvedl, že místo, aby žalobce vycestoval, požádal o mezinárodní ochranu, což žalovaný považuje za účelovou snahu vyhnout se správnímu vyhoštění a legalizace pobytu na území ČR.
24. Stěžejní žalobní námitkou a rovněž deklarovaným důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava žalobce, že bude povolán do armády a následně nasazen v bojích na východě Ukrajiny. K tomuto soud považuje za významné uvést, že branná povinnost je jednou z významných povinností státních občanů ke státu, jehož jsou občany. V době ozbrojeného konfliktu, do něhož je tento stát zavlečen, resp. hrozby konfliktu je tato povinnost ještě významnější a naléhavější. Požadavek státu, aby občan splnil brannou povinnost a případně se z toho titulu i aktivně zapojil v rámci mobilizace do ozbrojeného konfliktu, v němž je ohrožena svrchovanost státu a jeho územní celistvost, je zcela legitimní a nemůže bez dalšího představovat akt pronásledování nebo hrozbu vážné újmy (srov. rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44). Azylové právo neposkytuje právní ochranu jednání žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří bez relevantních důvodů odpírají státu, jehož jsou občany, splnění své základní povinnosti, tj. podílet se na jeho obraně (při dodržení všech mezinárodněprávních pravidel vedení ozbrojeného konfliktu, zejména těch, které jsou součástí mezinárodního humanitárního práva).

25. Žalobce tuto situaci zhodnotil jako vážnou újmu ve vztahu k doplňkové ochraně dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Skutečnost, že žalobce může být povolán k výkonu vojenské služby a nasazen do bojových operací na východě země, může být v obecné rovině relevantní z pohledu azylu jakožto privilegované formy mezinárodní ochrany (§ 12 zákona o azylu). Ačkoliv tedy žalobce vztáhl svoji námitku týkající se obav z povolání do armády a následného nasazení do bojových operací k doplňkové ochraně, byť ve skutečnosti je relevantní toliko i z pohledu azylu, neomezil se soud toliko na posouzení této námitky ve vztahu k žalobcem uvedenému § 14a zákona o azylu, nýbrž ji posoudil též ve vztahu k § 12 zákona o azylu, neboť má za to, že není vázán právní kvalifikací, kterou žalobce této otázce přiřknul.
26. Azylovou relevancí obav z povolání do armády a z toho vyplývajících zapojení do ozbrojeného konfliktu se podrobně zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015-24, a to právě ve vztahu k situaci na Ukrajině. V uvedeném rozhodnutí navázal především na rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. 2. 2015 ve věci *Andre Lawrence Shepherd* (C-472/13). Zdejší soud při posuzování zákonnosti rozhodnutí ve vztahu k § 12 zákona o azylu vycházel z právního názoru Nejvyššího správního soudu, resp. Soudního dvora Evropské unie, s nimiž se ztotožnil a neshledal důvod odklonit se od nich.
27. Z pohledu aplikace § 12 zákona o azylu je rozhodující, zda žadatel o mezinárodní ochranu má odůvodněný strach z pronásledování pro některý z azylově relevantních důvodů. Pojem pronásledování je definován v § 2 odst. 4 zákona o azylu jako závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Uvedené ustanovení je transpozicí čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) a musí být vykládáno v jejím světle. Dle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice může být za pronásledování považováno trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 (tj. zločin proti míru, válečný zločin nebo zločin proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech, vážný nepolitický zločin, čin, který je v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN). Jinými slovy řečeno, mezinárodní ochranu ve formě azylu lze udělit osobě, jestliže se odůvodněně obává, že by mohla být trestně stíhána nebo by jí byl uložen trest z důvodu, že odepře výkon vojenské služby za konfliktu. To ovšem pouze za omezující podmínky, že při výkonu vojenské služby by docházelo ke zločinům proti míru, lidskosti nebo válečným zločinům. Trestní stíhání v případě odepření vojenské služby za konfliktu, při němž k uvedeným z pohledu mezinárodního práva protiprávním jevům nedochází, nepředstavuje akt pronásledování, a tedy důvod pro udělení azylu. Naopak je zcela legitimní, aby stát, jenž se nachází v konfliktu, vynucoval plnění branné povinnosti a nařízené mobilizace i prostředky trestního práva.
28. V situaci, kdy žalobce v řízení konzistentně uváděl jako jeden z důvodů podání žádosti o mezinárodní ochranu, že se obává povolání k výkonu vojenské služby a především pak nasazení do ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny, bylo povinností žalovaného

shromáždit takové zprávy o zemi původu, na jejichž základě by bylo možno posoudit, zda v ozbrojeném konfliktu nedochází k porušování pravidel mezinárodního válečného, resp. humanitárního práva.

29. Žalovaný za účelem zhodnocení charakteru ozbrojeného konfliktu na východě Ukrajiny opatřil jako podklad pro vydání rozhodnutí mimo jiné Informaci Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 9. 2018 Ukrajina - Situace v zemi. Tato zpráva popisuje situaci v jednotlivých částech Ukrajiny, ale i excesy, k nimž dochází na obou bojujících stranách. Ze zprávy vyplývá, že probíhající konflikt na východě Ukrajiny s jednotkami Doněcké a Luhanské lidové republiky lze považovat za vnitřní ozbrojený konflikt a situaci na Krymu a v Sevastopolu za ozbrojený konflikt mezinárodní. Dále ze zprávy plyne, že od roku 2015 se bezpečnostní situace relativně uklidnila, zůstává klidná, ale napjatá, přičemž bezpečnostní incidenty se soustřeďují na tzv. linii dotyku v okresech Doněcké a Luhanské oblasti. V průběhu roku 2018 bylo na linii uzavřeno několik příměří. Plnění těchto dohod vedlo ke zlepšení bezpečnostní situace na obou stranách kontaktní linie.
30. Ze shromážděných zpráv svědčících o charakteru bezpečnostní situace a podmínek, které je doprovází, vyplývá, že ojediněle dochází na obou stranách konfliktu k excesům. Na druhou stranu jsou opakovaně vyhlašována příměří a konflikt je tlumen diplomatickou cestou. Z toho tedy plyne, že Ukrajina jakožto jedna ze stran ozbrojeného konfliktu činí opatření proti tomu, aby bojovými operacemi nebylo zasaženo civilní obyvatelstvo. Je tedy málo pravděpodobné, že by žalobce mohl být v rámci zapojení do bojových operací veden ke spáchání takových zločinů. Za této situace pak bylo na žalobci, aby s dostatečnou přesvědčivostí prokázal, že jednotka, v níž má vykonávat vojenskou službu, provádí nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům dle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (viz rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Shepherd*, body 42 a 43). Ze zpráv o zemi původu nevyplývá, že by všechny vojenské jednotky byly nasazeny do ozbrojeného konfliktu a že by všechny vojenské jednotky páchaly válečné zločiny či zločiny proti lidskosti. Zároveň je možné vykonat tzv. alternativní vojenskou službu. Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, v jaké vojenské jednotce bude vykonávat vojenskou službu, že se tato vojenská jednotka bezprostředně podílí na bojových operacích na východě Ukrajiny a že v této jednotce v minulosti došlo ke spáchání válečných zločinů nebo zločinů proti lidskosti (nebo je na základě známých skutečností vysoce pravděpodobné, že k tomu dojde v budoucnu). Žalobce ve výše uvedeném smyslu během správního případně soudního řízení neuvedl žádné konkrétní skutečnosti natož, aby je prokázal, pouze obecně uvedl, že hrozí, že bude povolán k výkonu vojenské služby a mobilizován. Z této skutečnosti ovšem nelze dovodit přiměřenou pravděpodobnost, že bude nucen se při výkonu vojenské služby podílet na páchání válečných zločinů či zločinů proti lidskosti. Případný trest, který žalobci hrozí za nenastoupení vojenské služby, tak nelze objektivně považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 ve spojení s § 12 zákona o azylu, interpretovaných ve světle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. Žalobní námitka není důvodná.
31. Soud na závěr k této otázce konstatuje, že ze správního spisu neplynou žádné okolnosti odůvodňující odůvodněný strach žalobce z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalovaný pro posouzení bezpečnostní situace na Ukrajině vycházel z aktuálních podkladů a soud nepřisvědčil argumentaci žalobce, že by konflikt v Azovském moři měl důsledky takového charakteru, aby mohly být pokládány za zhoršenou bezpečnostní situaci, které

by mohl být žalobce reálně vystaven. Soud neshledal důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu.

32. K otázce možnosti udělení humanitárního azylu soud uvádí, že úvahy žalovaného o neudělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu podléhají pouze omezenému soudnímu přezkumu (viz např. rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Žalovaný uvedl, že se zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobce a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Z výpovědi žalobce v průběhu správního řízení však nevyplynul žádný zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Úvahu, že žalobce je dospělou, plně svéprávnou a praceschopnou osobou, která nemá ani žádné zdravotní potíže, považuje soud za racionální, je podepřena obsahem správního spisu a soud se s ní ztotožňuje.
33. Pro posouzení naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalobci dle § 14a zákona o azylu, se žalovaný v rozhodnutí zabýval taktéž otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu do země původu nebezpečí uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Shrnul, že žalobce uvedl, že nikdy neměl se státními orgány problém, nebyl trestně stíhán a nikdy nebyl vystaven jednání, které by bylo možné označit za nelidské či ponižující. Opětovně zhodnotil obavu žalobce z povolání do ukrajinské armády, přičemž dospěl ke stejnému závěru, že obavy nástupu vojenské služby nejsou samy o sobě důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany, zejména pokud se taková povinnost týká všech obyvatel země. Soud shledává, že žalovaný pro posouzení hrozby uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, vycházel z dostatečného množství relevantních informací, jež jsou podepřeny obsahem správního spisu, a soud se s ním ztotožňuje.
34. Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda v případě návratu do vlasti hrozí žalobci vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitrostátního konfliktu. Žalobce namítl, že z podkladů pro vydání rozhodnutí lze mít za prokázané, že v zemi jeho původu v současné době probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt, který nepolevuje na intenzitě, naopak nabral na intenzitě v důsledku přímé vojenské konfrontace s Ruskou federací v Azovském moři. Nadále jsou hlášeny střety a přestřelky včetně mrtvých, a to i mezi civilním obyvatelstvem. Podle nichž na Ukrajině přetrvávají nárazové vlny konfliktu, což způsobuje špatnou bezpečnostní situaci pro civilní obyvatelstvo a závažné porušování lidských práv. Dle žalobce by tedy v případě návratu na Ukrajinu byl ohrožen jeho život v důsledku přetrvávajícího ozbrojeného vnitrostátního konfliktu a je dán důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný se aspektem doplňkové ochrany zabýval ve svých rozhodnutích na stranách 9 až 12 a na základě zpráv o zemi původu dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Složitá bezpečnostní situace se dle žalovaného týká pouze východní části Ukrajiny, kde dochází k lokálním střetům jednotlivých uskupení separatistů a zástupců vládní moci. Ve střední a západní části Ukrajiny je však situace poklidná.
35. K námitce ohledně neaktuálnosti zpráv o bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce soud konstatuje, že ze správního spisu vyplývá, že žalovaný pro posouzení této otázky vycházel z informací, které shromáždil. Zejména z informace Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 9. 2018 Ukrajina - Situace v zemi vyplývá, že ozbrojené střety jsou omezeny pouze na část Luhanské a Doněcké oblasti na východě Ukrajiny. Soud považuje zprávy o zemi původu za důvěryhodné a objektivní. Je tedy zřejmé, že Ukrajina jako celek se ke dni

vydání napadených rozhodnutí nenacházela ve stavu tzv. totálního konfliktu – tj. situaci, že již pouhá přítomnost osob na jakékoliv části území této země ji vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity (shodně viz usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17).

36. Za této situace bylo povinností žalobce prokázat dostatečnou míru individualizace, tj. že on osobně by pravděpodobně byl vystaven jako civilista útoku v rámci probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Potřebná míra individualizace je naplněna zpravidla tehdy, když žalobce již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, nebo pokud ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu země původu, ve kterém žalobce skutečně pobýval, a nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země, nebo pokud jsou u žalobce dány jiné faktory (osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že se stane terčem svévolného násilí (viz rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015-24).
37. Žalobce ve správním ani soudním řízení neprokázal, že by před odjezdem ze země původu utrpěl v důsledku ozbrojeného konfliktu vážnou újmu nebo byl takovou újmou ohrožen. Žalobce nebydlel v místě, které je zasaženo ozbrojenými operacemi. Bydlel v obci S. v Č. oblasti, která se nachází v západní části Ukrajiny, má možnost se tam vrátit, a není objektivního důvodu, proč by se měl na východě Ukrajiny vůbec zdržovat.
38. Žalovaným opatřené informace soud považuje pro posouzení žádosti žalobce za dostatečně aktuální, neboť např. Informace Ministerstva vnitra ČR Ukrajina - Situace v zemi, která ve svém obsahu hodnotí bezpečnostní situaci v jednotlivých oblastech celé Ukrajiny, byla vypracována dne 14. 9. 2018, tedy až po zahájení správního řízení, na podkladě mnoha zdrojů. Žalobcova obecná argumentace o konfliktu v Azovském moři nenasvědčuje tomu, že by v zemi jeho původu došlo ke strukturální změně charakteru ozbrojeného konfliktu, nýbrž zapadá do celkové situace, která se odehrává na tzv. linii dotyku, kdy se čas od času příměří poruší a po určitou dobu ozbrojený konflikt probíhá. Jelikož Azovské moře obklopuje východní část Ukrajiny, a žalobce dostatečně konkrétně neprokázal, že on osobně by pravděpodobně byl jako civilista vystaven útoku v rámci probíhajícího ozbrojeného konfliktu, nemá tento konflikt či jeho bezprostřední následky přímý dopad na žalobce. Nelze tedy hovořit o svévolném násilí či vážném ohrožení života civilistů v západní části Ukrajiny ve smyslu doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný si tedy opatřil dostatek aktuálních podkladů pro posouzení této otázky a jeho rozhodnutí odpovídá konkrétním skutkovým okolnostem případu. Soud proto považuje odůvodnění za zcela odpovídající § 68 odst. 3 správního řádu. Žalobní námitka je tedy nedůvodná.
39. Žalobce dále namítl, že zprávy o situaci v zemi původu, které žalovaný shromáždil, se vůbec nevztahují k hrozbě možného odvedení do armády a nasazení do bojů na východě Ukrajiny, kde žalobci hrozí zabití či zranění. Žalovaný si tedy dle žalobce neopatřil potřebné doklady, a v důsledku toho nezjistil stav věci v nezbytném rozsahu a bez důvodných pochybností. Soud výše popsal, za jakých okolností by bylo možné povinnost žalobce nastoupit k výkonu vojenské služby a následné nasazení v bojích považovat za azylově relevantní, a došel k závěru, že se o azylově relevantní skutečnost nejedná, protože azylové právo takovéto situaci za uvedených okolností neposkytuje právní ochranu. Je totiž legitimním požadavkem ze strany státu požadovat po bojeschopných mužích účast na ozbrojeném konfliktu při narušení svrchovanosti státu, jehož je žalobce občanem.

Vzhledem k tomu, že žalobce neuvedl žádné konkrétnější tvrzení, postačovalo, že žalovaný shromáždil jen obecné informace o bojích. Žalobní bod je nedůvodný.

40. V situaci, kdy žalobci doposud nebyl doručen povolávací rozkaz, a tedy doposud žádný trestný čin proti branné povinnosti nespáchal (viz informace Ministerstva vnitra ČR ze dne 14. 9. 2018, podle níž je trestným činem vyhýbání se výkonu vojenské služby až po doručení povolávacího rozkazu), je v zásadě nadbytečné zabývat se tím, zda by hrozící trest nebyl nepřiměřený, což by bylo možné rovněž považovat za formu pronásledování [čl. 9 odst. 2 písm. b) a c) kvalifikační směrnice]. Je totiž primárně povinností žalobce v případě, že mu bude povolávací rozkaz doručen, uposlechnout jej, neboť jak již bylo opakovaně uvedeno, vyžadování výkonu vojenské služby ze strany země původu je legitimní. Odepření výkonu trestu je pak považováno za trestný čin ve všech demokratických státech. Přesto soud doplňuje, že je mu z jeho úřední činnosti (z rozhodování o žalobách ukrajinských státních občanů proti rozhodnutím žalovaného ve věci mezinárodní ochrany, které soudu napadly v roce 2016 a 2017) známo, že lidé vyhýbající se odvodu do armády mohou dostat trest pohybuující se od správní pokuty až po odnětí svobody v délce 2 až 5 roků. Většině odsouzených byl uložen trest ve formě administrativní pokuty, veřejné služby nebo podmíněného trestu odnětí svobody. Hrozící tresty, natož pak tresty reálně ukládané, tedy zjevně nejsou vzhledem k zájmu na obranyschopnosti země nepřiměřené, a nemohou tak být považovány za pronásledování. Přiměřenost těchto opatření je možné doložit srovnáním se sazbou trestu odnětí svobody trestného činu nenastoupení mimořádné služby (za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) v ozbrojených silách v České republice, která činí jeden rok až pět let (§ 373 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů).
41. Žalovaný se zároveň dostatečným způsobem vypořádal s argumentací žalobce, že chce v ČR zůstat s matkou, která zde žije na základě povolení k trvalému pobytu, aby ji mohl pomoci v případě zdravotních potíží. Uvedl, že by případné nucené vycestování nepředstavovalo rozpor s mezinárodními závazky České republiky, neboť žalobcem nastíněné možné problémy jeho matky jsou spíše jeho subjektivní přání, aby mohl důvody pro setrvání v ČR považovat za objektivní. Soud k tomu podotýká, že „*důvody pro udělení mezinárodní ochrany jsou dány zákonem o azylu a z něj je zřejmé, že mezinárodní ochrana se uděluje ze zcela jiných závažných důvodů, především z důvodů pronásledování či hrozby vážné újmy v zemi původu žadatele. Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že tím, že stěžovateli nebyla udělena doplňková ochrana, nebylo porušeno jeho právo na respektování soukromého a rodinného života, neboť stěžovateli nic nebrání v tom, aby toto své právo realizoval ve své vlasti. V případě, že stěžovatel hodlá realizovat své právo na rodinný život na území České republiky, nezabývá jej to povinností dodržovat pravidla stanovená pro pobyt cizinců v České republice, přičemž i v případě, že nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu, zákon o pobytu cizinců poskytuje možnosti legalizace pobytu na území České republiky*“ (dle rozsudku NSS ze dne 21. 5. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010-57). Soud k tomu doplňuje, že pokud žalobci nic nebrání v tom, aby k legalizaci pobytu využil zákonných prostředků dle zákona o pobytu cizinců, nejsou rodinné vazby cizince v ČR důvodem pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu (srov. obdobně např. usnesení NSS ze dne 21. 4. 2010, č. j. 9 Azs 3/2010-62). Soud shrnuje, že neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 zákona o azylu.

42. Soud dále konstatuje, že ze správního spisu neplyne, že by byl v ČR udělen azyl či doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce, tudíž neexistuje důvod pro udělení azylu či doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.
43. Z výše uvedeného plyne, že soud neshledal žalobní body důvodnými, žalovaný v řízení postupoval v souladu se zákonem, své rozhodnutí odůvodnil dostatečným způsobem, a skutkový stav, o nějž se v rozhodnutí opírá, má dostatečnou oporu ve správním spisu. Soud na základě uvedených skutečností výrokem pod bodem I. podle § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítl.
44. O náhradě nákladů řízení soud výrokem II. rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu nad rámec jeho běžné administrativní agendy žádné náklady nevznikly.
45. Ustanovenému tlumočnickovi soud přiznal odměnu za tlumočení v délce jedné hodiny u jednání soudu v částce 350 Kč podle vyhlášky č. 37/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 22. října 2019

Olga Stránská, v. r.
soudkyně

